Сяргей Тарасаў

ЮСТЫНКІ

Асэнсаваньні паводле: В.Ластоўскі “Падручны расійска—крыўскі (Беларускі) слоўнік”. Коўна, 1924. Друкарня А.Бака, Коўна, вул.Ожэшко 5. Тэл.970. Выданне Міністэрства Беларускіх спраў у Літве.

ЮСТЫНКІ

НЕАБХОДНЫЯ ТЛУМАЧЭНЬНІ

Гэта ня вершы, праўда, рыфмаваныя з большага. Натуральна, і ня проза. Шукаць сэнс таксама ня варта. Але ў кожным “ашчэпку” ён недзе ёсьць. Рыфмы – выпадковыя, эмацыйныя, больш зададзеныя рытмікаю словаў і іхным сэнсам. Колішнім. Словы пэўныя, адпаведныя, правільныя, паводле друкаванага слоўніка (прыкладаецца). У некаторых ёсьць пэўная варыятыўнасьць, аднак, адпаведна правілам мовы, як сёньняшнім, так і Тарашкевіча. Назвы (загалоўкі) – словы на балонках (старонках) слоўніка Ластоўскага. Альфабэтная сістэма была на пачатку. Потым – выпадкова адкрытыя старонкі. Назвы на пачатку ў рускай транскрыпцыі беларускай графікаю.

Мама, не чытай усё ў запар. Перачытваў і сам, і не змяніў многа, бо ішло, як ішло. І падаецца проста як атрымалася. Джэймс Джойс Эліот і яго “Уліс”... Калісьці М.Р.Гнеўка нам чытаў....

І гэта ня варта чытаць як паэму, напрыклад “Тадэвуш” ці “Анегін”. Хутчэй, як ХОКУ.

Эпіграф:

Нешта
Пану з мыта
Дана I
Незаўнялі
Дзе
Ў
Кагосьці
Выбачайце
Яга
Мосьці

ЗБАВЕННЕ

Няўпадны дух
чакаў збавення
Шукаў
трымцеў у пакутах слоў
Няўпадны дух
знайшоў
прынес
загінуў
і
знайшоў
сябе
і
што
мы
зразумелі
ў
яго
збавенні
...крыўскі крыгаход...

Мазджэра

Эра
Мазджэра
Разнесьці ў попел
полымем скрухай
засцілаць наўскрозь
Эра Мазджэра
ня ўпомнім кагосьці
зберам, засыплем
косьцю у косьць
Эра
маджэра
зарыемся ў шанцы
зрыем абцасы
А ё не маё
Эра маджэра
даволі гулянцы
Каспер кладзе
і сваё дзяўчынё
Эра Маджэра
Усё будзе заўтра
Мадяры
жывыя
нап’юцца віна
рукі і ногі
будзьма гайдацца
У размазджэранным
сутонні
Дзвіна –Палата

КАЛОНА

Стоўб
Калюмнада
калюмнадацца
Прымроіцца
як сытная Каляда
зняверкаю
няшчымліца
на
лядах
стаўбом
ня здесьненых
жаданнях
стоўбалядах

Колоніальный

Прывожаны з гарачых ад краёў
Прылушчаны няўмелымя пяскамі,
Паверены і ўпэўнены ў сваё
заўжды чакаймый
груганамі

Колотіть

Як да некага прыйсці
Ды прыкласці
Чым аб што
Можа морду патаўчы
Але ж лепей
Каштані за грудзі
І
Ад страху
І
  накласьці

Колоть

Будавельля
Поркаць быдла
калацьцё калюча
нечым вострым колкасць
коле
бадыгой
уключай

Колоть

Пашчарпалася свіння
Дошка закалолася
клінаватаю сякераю
яны ў двух прымроіліся
Як калюкаю басьці
Счапаліся
стрэскаліся
Божа мой
мяне даруй
быдлаватай трэскасьцю

Кол

Сеў на кол
Калочак
На дручок
Друччочак
Кольлі і друкі
Беларуса дружбакі

Прїжімать

Ты прыцісьлівы сябрук
любіш прыціскацца
прыцісканне
як прынук

прыціск
прыцьсь
у срацы

Пріжмуріть

Прымітурыўшы ў прымхах
прыміткі прымроію
вочы прымаўкі
прымітнуць
і
ня
не
заняволяць

Прізаріцца

Спагаліцца спаквальля
спагвапіцца
Да каго
ці да чаго
як напіцца
Прычыніць
ці даглядаць
прымітурыць
злуднай прыміснасьцю
Ці атуліць.

Прізрак

Прымерснасць у начы
а дзённа – Мара
зданяю лунае быццам хмара
не кранай
рука не мае волі
бо яна як
доўгакантавік
Ці прызма

святло
Кладзе
на вока

Прізнак

Ці маеш азнаку
знаную
і адметную
а можа ты толькі пазнаны
і маеш нагародны
Дар
тады ты альбо
пераможнік
альбо
Здабыча

Прізвать, прізнаніе, прізятіть

Каго куды прызваць у прымакі
Ці заклікае
схільнасць
дар ці талент
пазываючы
і пачуць
і не забыць
што найперш
ёсць Жыццё
а што Іначай

Пріказ, пріказчік пріказывать

Прыстоўчы муха адганяе
Яго празрыстая рука
як прыганяты прышпіляе
акрыльца бела матылька
Загаднік думаў прысабечыць
прыквасіцца яго душы

Чакайма рыфму
Не душы
Ён здох

Пріколка

Прышпілка ў вечары
То поўня
Прышпілка з раніцы
То здань
Агоўтацца ня позна
калі ты пакаёвая
прышпілка.

Пакаёвы

Пакаёвы прысаромеў
лЕг каб адпачнуць
дотыкам прыскарабаціў
сам сабе
здрадніку не прыквасіць
каб крыху і прыскароміць
не ў ману
пану
меньш ня будзе
не
у
труну
Прыжыргаць
пакуль хто бачыць
прыкурнуць
прыкарабаціць
ды саснуць
А з раньня
я
не
Я
і хата не мая

Баба

Баба-юга
Маладуха, маладзіца
дзе здранцьвенне
дзе маліцца
Бабарыха бабалюб
не ачолены ня шлюб
Баба
Бабачка
Бабуля
адбабуліць і ачуліць
Маладзіца і юга
перакусаюць пупа
Песьні пой
а можа
Й
плача
І за выганам
Югася

Бабочка

Матулёк мятуліцца
дзе б яму атуліцца
Няўпрыкмет
хапала лет
На парпуравы басог
Не зачэпіць
ног

Базар

На таржышчы
нешта свішча
канфетуры, мёд ды інша
каму кодыр качубай
ды й з нянацку налятай
Ёсць рызынкі ды рыззё

сушанінаў і лісьцё
На гарышчы
гэтак свішча
там дранцьвеюць
Гэта
Інша

Фляга — біклага

АбручнОе
Бы з дзёгцем начыньне
на чые з шыяй грудзі
прывесіш
Пад
маскалёвыя брагзачы
падымеш шчырцу плугам
на чыёй ральлі
Будзе
ў зямлі
пустая
Біклага

Балаболка — балаган

Пашумёлка
Болка
Рукамеслая лубнянка
Абаранaчкі з вазоў
Чаравічкі з туясоў
Падудукаць не хадзі
Па за фартухам нясі
Не прынеслымі ня будзем
Адлягло з кумой
Ды
й
Будзе

Балалайка

Балабайшчык балабаіць
Струнамі снадзіва ладзіць
Лындзіць і гультавіць
І пад віхт
Разквітаўся
Быццам з кімсьці
Развітаўся

Баланс

Пад віхт
расквітаўся зь ім
летась
Пад стрэху
аддаў збажыньнё
А сёлета зноў у даўгу
дзіце
пераасвёрылася
За нагу

Баласт

Засапаныя ў кодаб карабля
Ці жывыя астоістнасці прагнуць
Камяньнё і жвір
Таксама
Мараць
З зямлёй спаткання
І пад вадою
Зямля.

Балахон — Балбес — Балда

Насоў аболтус неяк прышчапіў
Як дурнаце
то й камні не прынука

Што ўбіў
то ўехаў
Целяпей цяльпухі
даўбней грызлівых
надта многа
Кандрату дзядзьку
у дападмогу.

Балдахін

Бальдахінам над ложкам
Кудашыцца
У хатыль брац ь
бязураных рабят
Няхай прымроіцца
А то прысьніцца
Бярна
Дурэючая
Прыхамаць

Баль

Аргамачыла балёвая апаяска
Праз прымыйнік кукарду несла
Забубенілася
і
Засварылася
і
Заквактала
і
Забалохталася
і
Зачабохталася
і
Заходалася
і
Затузалася
і
Хай бы навучылі
і

За чым
і
Навошта

Барда — Баржа — Барікада

Паня
Панюхначка
Панечка
Лагу пад ветразі
Брагаю шкоты
Стругамі лайбамі
Завалы
Дурноты
За стол п’янаю
У ложку паннаю
А панічу краснаму
Сакаліцай яснаю

Бархат — Барыш — Барьер — Бассейн

Аксамітны магарыч
У застаўні
Вадасток

Басня — Баснословный — Батрак

Басню баіць парабак
За кавалак зямлі і ардынарыю
І кумец ён
І бабыль
І ня ў праўду
І ня ласціцца
І ня хвасьціцца
Ардынатарны
жабрак

Баул – Башлык

Векам круглаваты куфар
Мохраю апрануты каптур
У скрыню
Шлык
на нос
Барлёчны
Чаравік

Башня – Бёдра

Мураваная маляваная
Укокобіла кульшы
Свомасць чоўкага
Чукаватага
А не чулага
У душы
Заняволіла
Прыгалубіла
У нясчыньняе вачэй
Нехлямяжнае
Безаладнае
Уладкаваная
Вежа ўладжаная
Ад САшы
ды
У камАшы

Безбояздный — Безбрачіе — Безвластіе

Несмач
Бязжэннаму жыццё
І непагадзь дарэмная
І мука
Безпаваротнае безладьдзе
І прынука
Няволгкае
і
Недарослае жыццё.

БЕЗ...

Бязнаўдны недаростак
Бязчасны і няшкодны
Бязвершчыны наростак
Бязвемніцаю роджаны
Безпаваротна душаны
Бязвокі няпісьменны
Бяздожджыцай пасушаны
Бязьмежны і нязьмерны
Бязгрэшны і няўдольны
Бязстоўпны і бязмоўны
Бязгрэшны
Бязмысны
Бездаводны
Безграхоўны
Ёсць
Няўдольна
Тхлань
Без сэнсу
Ці гэта Мы

Безделушка — беззаботность

Няруплівых цацанак накупляў
Бяззычлівых
І сьцешыў і ачоліў
Накалюдзіў шчыра
Незлосьліва
І раніцою ў адзіноце
Ачуняў

Давіла — давность — дальновідность

У таўпярне тамакі
даўнюсенька
празорлівую паню
адшукалі
На лаву скочыла

Ат
не
ў
прымакі
Загрэблілася
Дый
Зубадзёру
даравалася

Даров — двойственный

Двоміцца двузначная двудушнасць
Схапіць дарунак
Дралу даць
І ў дзверы галавой убіцца
Як бармяком
дваквоціць

Двор — двенадцать

Да дамараднiка зродны шляхціц
прыйшоў
пухкі кундаль
за ногу падзёр
”И опять идут двенадцать,
За плечами - ружьеца.
Лишь у бедного убийцы
Не видать совсем лица…”
Дубальтоўны кантуш
Здзерыў
Да канца
Перавярнуў
Яго
І
да
Капца

Долой – Доля — Дом

Ато ж
далоў рапуха
Разглуздзілася
Доля спіць
Кругом двара ўсё зялезны тын
Сярод двара стаіць грыня
А пад адрынаю мядушы
Брацяніцы
Каўнатыя каморы
Ці не жыццё
І нехта на адрыне
З задавальненьнем
Трушчыць
Збажыньнё

Домовой — Доносчік

Спаконвечны ён чаляднік
Будаўніцтва гаспадар
Домараднік
Домаўласьнік
Дзед без шапкі
Гаспадар
Пеўня зрэзаўшы пад гольлем
Ставіць стол Дамавіку
Дадумляецца вачыма
у кашэль
арапніку
Дамавер ад будаўніцтва
І дудар ад чараўніцтва
Ладзяць
Ладзяць
Мерцьвяка
Гопа
Дрыца
Уп
Ца
Ца

Досужій-- драп

Навытаркі здольны
Датыркацца донькі
Ўволю досыць і дасюль
Датыкнуцца
Ў шчэнт
Наспрах
Цмока дражніць бойка
Жах

Драстическое — дренаж

У драсцё пайшоў дранаж
пагудастым дранаваньнем
корбай драманнё ня важ
Абібок
буян
Чаўпарня
Дрызджаць мусяць чарапкі
Як дрывоціна здароўка
Не ідзіце дружбакі
Да кастрыгі
ў сябрукі

Дрес — Дрожь

Жарствай трасаваць у ногі
падрабіць мальцоў
Кінуць у шлЯгні
ад знямогі
Дрыгнуць
удальцоў
Не ўцяміць не сабечыць
Толькі прыпусьціць
Ад каго і што нямечыць
Муштраваць
Вучыць

Дрожжі — Дряхлый...

Брошчы друхна
Гранцам кінуў
Шчодрая рука
Хізлым яблыкам
Адрына
стрэне вепрука
Поўны блажыны закутак
Не
ў
гары
як прыязны
Дружаніца
Не мані

Едіно — Едіночісленный

Аднаматны аднастольнік
Аднарадны аднаслоўнік
Аднавокі адназьверхнік
Аднаггучны адналетнік
Аднажытны аднакроўны
Аднасільны аднародны
Адналічбенны
Адмоўны
І
Бязмоўны

Жарк — желанный

У жарніцу
пражаніну кінуць
На палкіх прысаках
Як гнобіць пан наймітаў
Маршалкаўскаю
ляскай
у сраку
не датыкнуцца

палкасьцю ў грудзёх
то
Скоранька жаваць
Жыццё

Желсв — Железо

Жаўна ў залозным адзенні
у каптуры чырвоным
Па дрэвах
па жалонках скача
Жутлы жуцець
Ня й нача
Чакае
і
Дзяўбе
Жарабятніца крылая

Забвеніе – заботлівасць

Блукаціцца
Памыляцца
Клопатамі захварэць
У забудках непрытомнасці будучы
нарэшце
Прагаварылася

Завод – загібнуць

Завод загіне
Будзь ён хоць цагельня
Гарэльня
Бровар
Гута
ці расплоднік
Калі на посьнедак
на ганак
сядзе заваёўнік

закруціць у шчыльны скрутак
тэстамант

Заглав – задевать

Аддаў апошнюю сваю задушную капейку
У забедры
і
У няўдзячнасць
ці
Таму
Хто зваўся сябрам
і
Каго то зачапіла

Задел – зазноблять

Зажыванка-крыжаванка
На пазычку памяць узяць
У зазласьці не заццца
Як бы ў ганьбу не ўпасьць
У заможлівым запале
каб не спражыць і душу
Узяў у позыч
дай у позыч
Не заладжвай дзіру

Зазноб – заіндеветь

Застраміў будЫль у палец
Закалоў нечым руку
Быў тубылец
Стаў няўдалец
Прыхамасны
дробны малец
Сядзіць ладна на цвіку

Заінтерес – заключать

Заластацкі залашчонка
Замаўляе
Думае што загартоўка
А на справе
Панарад у павець
Закатае

Ідылія – ізбавлять

Паэмат з выабражэннем быту
Стод бахвальніка
А ўласна курна хата
Што ўзяў
Прынес
і
Што забыта
Поплам забыццём
Усё пакрыта
Можа сэнс
А можа
Дурнавата

Ізвесть – ізвозчік

На вапняку звіваюцца звіліны
Дотык пальцаў
на вякі
Выцягаючы сызнурна продка
прымяраеш яго да сябе
Мо на згубу пайшоў
Не павозчык
У словах ладны
і
ў
прыслоўях
Сухмень быў
Ці паводка

прусакоў морацЬ бурай
А ў вапне
Ты нарэшце
свайго знайшоў

Іздержкі – ізліняць

Здаўняя забава
Здрухнуць і скрышыць
Спазаранку зловіць
А ў вечар зжыць
Сражыць і спятрашыць
Нібы чорт зжыгаў каня
І з няўмекі строюць зьдзекі
Сцешыцца
ня мех
А век
жыцьця

Індюк – іноземный

Калакутная індыка фанабэрыста ідзе
Ягадніцы ў ягадзіцы быццам у ральлю кладзе
У яе святым пачынні ўлучэньня рознавер
Шацьцю покрыва
Вязніцы
І закратаная двер
Аназемны
Любы погляд
Іназемная
Ліштва
Друз
Руіна
Боль і
Горыч
Ат
Гуляйма
З ёй
Братва

Інок – інтэлігеніція

Інсургент і інсургенцыя
На колішняе і мінулае праекцыя
Аканечная сызмЕрная
Велічыня
Чужамоўніку інсінуацыя
Брахня
А на справе ад касаргІ
Што пабудкаю
У вякі
З рознаІстаю інамЫснасьцю
За свае
паміраюць
існасці
Дружбакі

Кабот – кадык

Каб ня быў дзедка, то была-б
бабка
Кавалеркая кавярзА
На людзей
на зямлю
Ашаўцоўка
Падкураная зёлка
А трасца
Усё
Адна

Карлік – касаться

Карштаты карузлік
Кішэньчыць назутку
Кранае картуз
Ды ляціць у катух.

Лапа – ласточка

Галубіць лапаць ластаўка
Блутае быццам кашу абувае
Галубіць коўчык
Глашчыцца
А ў рэшце
ЛутОвыя
адзЕне
кАверзьні
Лапаць знай лапця
А бот
Не чапай ластаўку

Лебеда – летнік

Лабаду ў летнік не кладзі
Там ў лядоўні ледзіна жыве
Лядунцамі сходнік укладзе
Лёгкадумлівым
Лацьвей
Пахлебнікам застацца
і
манькуртам.

Ледок – лепетать

Ледавеець ледалом
Лежачы лязом на крызе
Лежабокі
Прыплылі
не дайшлі

Лоб — Лозунг

Покліч гучны
А ён лабырыцца
Быццам лыжку ў потая

стругаліць
У мярлогу човен прыхаваны
Хвацкаму галцяю
Дараваны

Мамзель – маніфест

Па дастатак паненка манеўрыцца
На майдане бы лялька вычурлівая
Зарукаўка салдацкая конаўка
Вабіць
Маніць
Прынадай надзеіць
Спокіў
Граматаю
Бы спагалоскаю
Паказуючы
на манеж
ат
салдат
Ці запрэж
Ці зарэж

Маніш – Мярордэр

Устаў і выйшаў з хаты
Распаглашаецца дзеўка
на кірмашох
Паўкашуляк
у кут
закінуты
Каб ня бачыла мырзгаці маці
Трэба ўстаці
І трэба забраці
А ў вачах
штосьць
Мярэсьціцца
у нітніцах
шышаваці пагрожкі

мармялядамі
ня скончыліся
ножкі

Марс — мастіка

Шукаў Марс
Язэп у сакавік
маршавалі луннікі шыхтамі
быццам бы
з алеярні
на халсціну
і
Ў сьцену цвік
Прама ў вочы
дзе лацьвей
У
грудзі
не прынудзіць жыць жыццём
так проста просяць
людзі
ты ж не масьляробня
не масьліца
а й ня боўтала
мастачыць
проста
Здольнік

Маст – Матрімон

Дапатопнае стварэнне
аграмаднага росту
Бы пяхцяр рагожавы
паглядае
Ці ружовы ты
ці іначай
У вясёлкавым настроі
матнасьцю абуджаны
Чорствы

Сянічок
адкідае істасьць духа
кволінькі
Дручок

Матр — Мебель

Угнязьдзіліліся
Угнязьдзіліліся
Ці да нечага
Прычысьцілліся
Прыхамаціліся
Прызвычаіліся
Ды
Забыліся
Па мацЕ
па посьцілцы
Ногі не пасьцёрлі
Не лабатыя
Паўнаквeтныя
А міглівыя мэблі
Упёрлі
Ды махтачаць стажары ў дАлечыні
Махценькія
Масенькія
Памыхамацыю
От
Бы
Па
вам
ды
Сявенькамі

Меблір — Медл

І вось астовілі хату
Прыбралі
Спавольна
І пад сябе

Ой не гудзі мой зяцю
Дунаю
Што было таго не будзе
Баўнасьцю спавольнай
Раўнаважнасьцю жыцця
Як жылося
Добра
І вольна
Медвядовая медальля
Пырскі ў роспачы
Зоры ў падоле
Словы шчырыя
На сцяне
Барвай руднаю
І маруднаю
Прыгадаць
Не спаваліць
цябе

Между – мелюзіть

Мядуніца
Мядуніца лугавая
Чом ня пахнеш
Чом ня пахнеш на ўсім лузя
На прамежжы недарэка
На граніччы размяжаецца
Дробны мелкі мятлік
Мікрыцца драбнічны
У ціхай роспачы хаморыцца
Мо ўсьцішыцца
Драбінка

Ментор — Мерцаніе

Мерлы мярляк
Мялее мератам
Мярцьвіння мярьвіць
Быццам нератам

Мярцьвец плюгавіць
Гідзіць і паганіць
Агіднік мерзлы
Поўдніцу брыдзе
КлАдзены жарабец
Куды
й
каго
Ён
Прывядзе
Было
І
Ня
Будзе
Ці каго
спаганіць той мярляк
Пакіне Мерат

Мерк — метеор

у Замець кінуцца
у Шугавею
шпургаць ад Мсьцежы
крушыць
у Завею
Ці будзе то
Зялеза
Медзь
ці
Цына
паветраны камень змяце Агніскаю

Мздоімец – Міласердіе

Якая работа такая і ЗАПЛАТА
Перамігні мезеніку ў пяты
І споліўку залі і ў мікраскоп
І памілУйся
з подаўкі

Слабы ты лубінЯтка
Бо не хабарнік
ты
А мухаед
На што ты ажаніўся
Стары татка

Міміка — Міссія

Умейма тлумачыць ня словамі
Аблiччамі і спокiвамі
Самоменьш меньятюрліва
Хай у мораве паўстае
Згодалюбнае крыжмо
Маравая згОдна
Тады і прыйдзе
Ён
Чакайма

Навожд – навій

Наўзвеселі як бярэмя нашыхтавалі
Накідалі ў вазы
У палазы
Усьцешныя часы бывалі
Ой коніку вязі
вязі
Ат раптам конікі
ці то пачвары
Як наслань конадзённая ідзе
Каму навец
ці навій
Ат усё мярцьвень
І мерцьвякі
І што чакаем

Назва – Мяно

У навучаньні ёсьць мяно
Дедлівая й надакучлівая прыкрасьць
Лацьваверны зубрыць
І то не хітрасьць
Найменьньнямі наўзмоўку
Гаварыць
Мо што наквАктаіць

Наскал -- Насуесл

Спадчына
Спадковы спадак
Быццам човен у трысьнягу
Пасярод наскладанай нашчыры
Цешыць намараззю
Нассланьнё
Пад настрой
Нагрызмоліць шэрані
Пад убой палегчы самому
Пад умову ці без умовы
Не напляўзгаць
Не напалохаць
Тое з чым навалондаліся
Кожны мусіць быць
Спадкабернікам

Насумат – Нахал

На накопе паўсюдзённая сядуха
Абрус надарожнікам кладзе
Як брусьніцы жамярыцы
па кутах дзе
ні
дзе
Падбухторвае нахрапнік
Супыніся
Без натугі канцы зьвядзі

Ад прыроды прыроджаны
Натшча
Ад зухвальства
Не адыйдзі.

Нахішчать – Нашествіе

Пачатны, дапатопны сьвет
Пачатныя прыроды сілы
Аброжу бы сабачую пашылі
Ды вось падзерці поўсьці не змаглі
Надзёрсталі па скуры
І ў галаве
Прасьвідравалі нешта
У лусне
Наблавушылі
Сталі нагатове
Начотваць
Хто апошнім падміргне
Начыста начхаць
Нацмокацца ў долю
Нашто яго чапаць
Бязмоўную юдолю
Мо ў нос сальміяку
Мо нахаробіць кіям
Дасьцейліва сказаць
Які ты
Ёсьць
Народ

Невідім—Негоціант

Ці та дзева
Ці ўдава загавораная замуж
Недзе былі ўчорА
Недзе трэба шукаць зараз
Непастрымлівасьці склон
Ня ўзнямогу
Ці ў бязверыцы

Ці ў скон
Ці ў нягодніцу
Чужаземнаму купцу
Толькі ласьціцца
І да каго ж ты
ПрыйдзЕш
Невагомая Неўзваротніца

Некор – Необход

Некуды пасадзіць
Ненагляднага нагароджанага
Нязглайлівым даўбянём
Усе ўзнагароджаны
Ён ненасыцьцю быў народжаны
Плюхаю і слатою
неабачна ахрышчаны
І ў бязкарнасьці
І ў ненасыці
У непаўсьцяжнасьці
І ў нязломнасьці
Апамертнае яму імя
Неабуцька

Нож – Нюхать

Духавая хвароба тугою і драгіля б’е
Лістапад прымушае ў немань лясную ўглядацца
вось і вохшыць няма што
У похвы прынудзіць кунежу
У начоўках засталася
Поўня хістацца

Обнеж – Образов

Абласуціў лёстачкамі ды прымілачкамі бабу
Ды таннасьцю не спаляшчай
Удосыць фальбанкамі

Шкляркамі
Прыхільнасьцямі
Не заляцай
ці распесьціцца
ці абагачыцца
абагоўніка багоміць
спакушальніка захвочаць
удосыць
абастовіць лахудру
І гэць

Образ—обрезгів

Абсяканец
Цельпушок
Табе кулешыку яечнага смачнага
Ты надзорны чыншавічок
Не ўцяжлівы і ня смачны
Ты аскромка аголенай велічы
Не наўзорчык вялікіх высілкаў
Пазямельны ты чыншавік
Ацягчаны сваімі высілкамі
Ты са спохапу
ды са злосьці
На кагосьці мо і
абрызнуўся
Толькі сябе агаліў
Ацягчыў
Не бацькоўскімі
Заручаніцамі

Мор – Мудрый

Замарозілася рагожка
Цёмка на дварэ
Мянтэжыць мопсік лахманогі
У зморшчынах маставіны
І мармуровы мятлік мрэе
мо аб замужжы

ці аб чым
мо ён прахвост
ці жулік
ляціць на
ягАдвІк

Муж – Мыта

Мужу мыта не мытА
Мурашом жыцьцё вацавАць
На палецішчы працаваць
Мылкай мысьляю
мучыцца
Гудзьбіты не гудзіцЯць
Татку не будзіцЯць
Пацягні яго за смытак
Мо не мытнік
І не
Мытар

Набат — Наваждаць.

Каб зьбіраўся народ на спалОх
І ў кожнай руцэ пры мячы па камёлцы
Можна рэзаць і можна сячы
І палеглых ворагаў не лічы
Хай набрузнуць
як
у
набільні змочаныя ніты
Здатныя набойкі на абцасы
Хтосьці басанож
А хтосьці ў
ласцы
і ў баку
сьмяецца
спасцікач

Тесем – Тіс

Таварыш
«Верь, придёт она
Звезда пленительно счастья»
І ў сьцісках дураснага
Аднаўласьця
тасёмкаю
у таўхатні
Качы ці не качы
Ціпун
Птушыную хваробу
І з языка
І з мовы
Стужынай пругкай
Адстральні

Перезол—Перемёт
(паўтарэньне пройдзеннага)

Перакабілі
перакалупалі
саміх перакаробіла
а ўсё пайшлі
нагамі
пераржаргаць
думалі за дзірванам
перахітрыць
перакуліцца
перакукобіць
перадзюбываць
а на справе
перадрабляліся
І
прамарудзілі
прайшоў міма
пярокрыжкі (Крыжаванкі--Раздарожкі)
КРЫЖ
Ізноў на раздаржжы
ці Мы

Пожалов—Посумент

Павітаньньне Добрым людзям
Павітаца з ласкаю
Пажадаць пасьцецць
Ад ральлі пазайздраснай
хай
пажорнік
пазакІдае
незабыўнага багацьця
галунамі залацістымі
пасьняданкамі
усім
зямля—ральля
і з ласкаю
і
з
Шчасьцем

Пахмур-Пемза

Люблю парэчкі а больш цёмныя
У па крыніцах ці па азёрах
краёвідзь
І
сьціслы спазор
бы збаўтавая
Патляванікі
пасьля птушак
у жыта паселі
да паволкаю агарнулі
быццам каўдунцы
паелі

Перабал—Переспіна

Як і дзе
Як і штО
не крані

ПерабОўтаіцца
Так і цягніцца ў пераварОць
ПярОвеслам жыццё
АгОртваецца
Перабрузлае малакО
Нейкі там перабежнік
Перашаліцца
Праз перавалачы
Перайдзе
Перажэніцца
Перакелзваецца
А ці ральлю
Хто
пераскарОдзе

Разжів — Размат

Якога рожна
разпрастана ты адкідаеш мне руку
разляніццаю як у пана
распалажыўшыся ў цяньку
Мо
бо
і
з
некім раззнаёміць
А можа з кімьсці
разсЫсьцець
І быццам рожніцы няма
І толькі жлукта
слупяка
у чарупку гоніць
і
Не
размаскаліць
трупяка

Сарай — Свал

“Сарацынское пшено”, што ты меў на ўвазе
Дзядзька
У ружовым саркафазе
пагалінае жніво
Мо ў халодным будане дзеўкі апранутыя з паяскам
Наўзбоч вёскі стаяць у хатцы
здавОленьня бы чакайме
Ці са злоснаю насьмешкай
згаліныя
пайдуць
Каля ставу ды на палях
пасядуць
Знаюць Юрку і ззаду й з боку
Злосны сьмех
У будыне на саломе застанецца
жамяра
Ды злосны сьмех

Тітл — Торг

Гурма
Тупаціці
Гурма не маўчыць
Гурмою латвей
Гурмавата таміць
І гурмай тытулвацца
І тупатаць
Гурмою цішком
У багне тапіці
За хлопцам з дудою
Шыхтамі ідзіце
Гурмою
Гурмою
Цішком
Адыйдзіце

Угодье — Удрать

Угамоньваў дзядзька зубы
Удараў па плоту
Прыкладаў да лёду
Змазваў мёдам
Прыціскаў да стоду
Не прыемнасць і не ўцеха
ухітрыла грызата
Ды й сядзіць вудар на лядУ
Падпёр вудай бараду

Хайло — Хутор

У хаце сядзе папіхач
сталёвым характарам
Батузам яго ляскаць
Херам хлуд нарашчваць
Кубрыкам хлябок ядзе
Штосьць каўтае ў барадзе
Хвасьціцца хлудзінаю
Плюха пад адрынаю
Хіжны й дросны
Хрэн у халупе
Нежанец
Шашок
Зяба
У хлуд
Занеслая
Туга

Кот – красота

Дрывасмол
шукае дочцы качубы
у каго гамалейка пабольша на чырвонцы
скайнасьцю віляюцца чубы
паміж канаплястасьцю і прыгажосьцю
да буланага каня хто падвядзе

хто ў абрусе прынясе акройчык
будзе ўсё
і ўсім
і дзе
ні
дзе
крадзьба
а
мо
на
ўскрайні
качаночак

Ледок – лібо

Лёшку ў
лепёшку ў
блінчык скруці
лемешам
па сцятай прайдзі па ральлі
мо пасьля жыта
узыйдзе лянок
і
з
апомерці паўстане дзядок
мо зледавеець
згадаўшы апошні шэляг
Каму аддаў
крывасьветніку
ці
кажану

Нечувствіт—ноет

ручнікамі не шаўковымі
жэбры жэбрыль
шчыміціць

Одежа – одеяло

От як добра адзявацца
апрануцца ды адзежыцца
Без адзежы
і без ежы
не пасядзець і на вежы
пасьля лазьні нацягні бялізну
прыкладзі грудзям хусьцё
Вокам кінь на сьвіту
Мо не на цябе шыта
чыясьці ў куце
корзна
Грыўні кольцы
ды брашна
Коркі влоскія з падбоем
на абцасах ды цвіках
Як атрухлеў ачмурэлы
Дык хадзі ў
лычаках

Плат – плот

Шчытны
зворны
стульны
зьніцны
як пляўзьня
ў твар уцісны
як плашмак
пад голаў уцісны
наўсплась у бруд
каб не забачыць
І пласьню ў ранку ўбачыць
За тынком
Зацьвільля свята
Ат
Гуляйма
Жа
Рабяты

Некор — необход

нехта некага шукае
нехта некаму сказаў
нехта некуды пайшоў
ці ў багвіньне ці да зор
нельга нечага зрабіць
нельга ў непагадзь аплыць
нельга ненашта на ўзор
прыяднасці ў дакор
непарушнае начыньне
непарушнае быццё
непарушна багвіньне
Ці сапраўднае жыццё
Боцю
Боцю
Баг і віньне
Нехта
Нельга
І не
Згіне

Пріутіх — повар

Прабаўнік мае тое заданьне рабіраць што
прабадзяіцца
мо прабудліва прабудзіць
мо прарухнець
прахварэець
ці прагледзець
клямкі ўбіець
каб да кагосьці прыкЕшкацца
Можа хтосьці і прытуліць
пробніка
каркаваты прОпуст
Бе—ла -- ваціна
і тады праруха прыязджае перабіраць
што
прабадзяіцца

У дапамогу
ці Богу

Сарай — Свал

Субач гары праходзіць вулка збягае цукрыста
хтосьці зблутаўся калісьці і ня шкода
У расе блукалі доўга штось гублялі
зблізіцьжаццаліся
Ашчадзілі
Біты палі ўсё медзяныЯ
бо каней збатовалі
ці дзяцей вясёла
склалі ў зьбіток

Убед — Угодл

Ад нявестачкі ў атласе зачадзець у бяленькай
сярмязе ўмаўлянымі ўгаварамі ці дагодліваму ці
ўморанаму гора мне ўцяганай выкручлівай мо
ўкрасьці што ці пачэставаць ці мо ў важкім
калечаньні збаву знайсьці
захаплядьнае
захОпленьне

Усекі — Уход

ліхацкая язда ды на ліхвацкіх конях
ды па пашыбеньцах
ух
які
зух
начыньне разкідалася па прасах
і што апранецца на ўроджаны
абвал
пры спахатлівай умудрасьці вушак
выходзіць стоўсьць ўмарыная ранкам
паелі юшкі

хлопцы
і чака   йма ранку
ад ранку
лыжка можа і не ўпадзе
а недаедак
знойдзем
у барадзе

“Яць” – Еда — Есть

Пять радкоў
Ядун ці
ядомы
Хтосьці ехаў, а хтосьці вядомы
паядалі язоўе едкія
былі сытыя і былі сведкамі
і на ўскрайку гасьцінца яздава
і не кому не
абавязаны
нейкім едзівам і не на есьціцца
едкасьным
дзіваком прынявесьціцца
Не лічы радкі
з’еданы
ядунамі

Юбід — Юфть

Як марыш коркі апрануць шукай
юфть
Ад узрослага быка найлепшая юхта
а як маеш тУліцца
прынарліва бажаволіцца
да юнкера
маладзёнам з гумарам
родзічам па праўнаму
з залатаром
нават жэўжык у падол
і няма юдолі

калі ёсць ў падоле
малады салдат
Каму брат
Каму ....

Ябеднічать — Яшчік

Каверзала яйка
студзеньская ягнятка
што пачтар седаўкай прыцiснуў
мо паганцам быў
трутны шкіліц
мо труціў
у ядро замысьліваў
яйкаватую катрыгу закідваў
у палоне ясыр замысьліваў
скрыня скрыначка
то мая
яўная
югася памяла
з жарчыстасьцю ды пахотлівасьцю
і зажарылася і закіпела
карундавы юх напаў
ды яшчаркаю
вузьніца схавалася
хто каго пахаваў
на дзяды

Пажалов – Поумент

Ці каму бадай пажаліцца
можа хто на хрыбетніцу пагаліцца
ці пазвольна
ці ганьба
ці ідовішча гурба
каму стаўбы пазлачоныя
каму пазаўчора палічаныя
пазасуваюць у гурты пажорнікі дажынкаў
і павітаць не будзе каго

усе хаўтурнымі галунамі пазначаныя
пазаўчора пасьнеданыя
за плотамі прыхаваныя
на словах шанаваныя
пазаздросьцінныя і
пазашрубоўванныя
адна мара
папаліць
і
пагасьнікам
паціснуць
у руцэ зацісную сапуху
і
ад
чарноцьця
задаволіцца

Усекі — Уход

Ліхара па па ліхвацкі ліхвараць
ці за быструю язду
палёт
ці за лясачку з якой папіраціся
ды да дзевачак заляцаціся
не ў дагляд
кожным раннічнікам нутроба
яго ўмарыць і сьтоўсьціць
спатоленая
быццам баечны шчасьлівы край
мо сьцягнуў што за вушак
умудрыў
ці ў пашыбені сеў на вілы
як качка

круж — крепость

Кружыць кружыцца ў кружэнньні
не Зямля
верціць крынджалёва круцель

немаўля
ад крупінкі родзіцца стромкая гара
ад прысенцы дараваныя скрыльцы
не з конаўкі вады вам піці
крыланы
карункамі
каламесіць буйна
мацаваць
мацнець
і быць
мацАрамі

Іменьнік

Ад Агавія
да
Хамы
і
на
перад
да
Арыны
Простая
УДЗЯЧНАСЬЦЬ
да Юстыны
сярод людзяў
у адрыне

Вацлаў Юстынавіч
Дзякуй.
Праз век: Сяргей Тарасаў

© Інтэрнэт-версія: Камунікат.org, 2013
© PDF: Камунікат.org, 2013